

سوالات امتحان درس : علوم و فنون ادبی		تعداد صفحه : ۴	تاریخ امتحان : ۱۴۰۲/۱۰/۲۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		رشته : ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی :
مدت امتحان : ۹۰ دقیقه		اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۶ دارالشهدای دانش آموزی شهر تهران - دی ۱۴۰۲	
ساعت شروع : ۸ صبح		ساعات (پاسخنامه دارد.)	
ردیف	سوالات (پاسخنامه دارد.)	بارم	
۱	تاریخ ادبیات (۲نمره) درستی و نادرستی هریک از نوشته‌های زیر را بنویسید. الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود. () ب) ادیب الممالک فراهانی سردبیر روزنامه "قرن بیستم" بود. ()	۰/۵	
۲	نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید. الف) شمس و طغرا: (ب) خداوندنامه:	۰/۵	
۳	پاسخ کوتاه دهید: الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت که بود؟ ب) "سرگذشت حاجی بابا اصفهانی" را چه کسی ترجمه کرد؟	۰/۵	
۴	متن زیر کدام یک از شاعران را معرفی می‌کند؟ "شاعر وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت بود، عرصه هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن حس آزادی‌خواهی نقش مؤثری داشت."	۰/۲۵	
۵	کدام گزینه از عوامل تأثیرگذار در پیدایش نهضت ادبی بازگشت ادبی در ایران <u>نیست</u> ؟ الف) توجه شاعران به قالب غزل و قصیده ب) غارت کتابخانه اصفهان ج) توجه به ادبیات و رونق شعر و شاعری در دربار قاجار د) شکست ایران از روسیه و تضعیف جامعه	۰/۲۵	
سبک‌شناسی (۲نمره)			
۶	پاسخ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) مفهوم (آزادی- قانون) در شعر دوره بیداری مترادف با مفهوم دموکراسی غربی است. ب) از بارزترین ویژگی‌های ادبیات دوره بیداری (توجه به مردم- تعلیم و تربیت جدید) است.	۰/۵	
۷	هریک از موارد زیر به کدام یک از سطح‌های سبک‌شناسی دوره بیداری مربوط است؟ الف) کاربرد راوی سوم شخص در صحنه‌های داستان ب) تغییر نگرش شاعران و نویسندگان به جهان بیرون	۰/۵	
۸	چه عواملی سبب شد که نسبت به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری کم‌توجهی شود؟ (ذکر دو مورد)	۰/۵	
۹	کدام دسته از شاعران به موسیقی و عروض التزام و پایبندی کمتری داشتند؟	۰/۲۵	
۱۰	بسیاری از نثرهای دوره بیداری به‌ویژه نثر داستانی به موضوع می‌پردازد.	۰/۲۵	
موسیقی شعر (۶نمره)			
۱۱	وزن بیت زیر را یکبار به صورت همسان و یکبار به صورت ناهمسان بنویسید. تا کی به تمنای وصال تو یگانه اشکم شود از هر مژه چون سیل روانه همسان: ناهمسان:	۱	

۱۲	در کدام یک از واژگان بیت زیر مصوت بلند /ی/ همواره کوتاه است؟ دلم خیال تو را رهنمای می‌داند جز این طریق ندانم خدای می‌داند						
۱۳	در بیت زیر به جز اختیار حذف همزه دو اختیار زبانی دیگر داریم، آن‌ها را دقیق مشخص کنید. پس سوی کاری فرستاد آن دگر تا ازین دیگر شود او باخبر						
۱۴	با توجه به بیت "ترک گدایی مکن که گنج بیابی از نظر رهروی که در گذر آید" جدول را کامل کنید:						
	<table border="1"> <tr> <td>پایه‌های آوایی</td> <td></td> </tr> <tr> <td>نشانه‌های هجایی</td> <td></td> </tr> <tr> <td>وزن</td> <td></td> </tr> </table>	پایه‌های آوایی		نشانه‌های هجایی		وزن	
پایه‌های آوایی							
نشانه‌های هجایی							
وزن							
۱۵	کدام گزینه با نشانه‌های هجایی زیر مطابقت دارد؟..... -U-U- -UU-U-U- - (۱) ای دل تو را بگفتم کز عاشقی حذر کن (۲) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست (۳) از کرده خویشتن پشیمانم (۴) جز نقش تو در نظر نیامد ما را						
۱۶	وزن همه گزینه‌ها درست آمده است، به جز:..... (۱) غرق تمنا شده‌ام می‌روی (مفتعلن مفتعلن فاعلن) (۲) هزاران آفرین بر جان پاکش (مفاعیلن مفاعیلن فعولن) (۳) سرو چمن پیش اعتدال تو پست است (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع) (۴) لختی بخند خنده گل زیباست (مفعول مفاعلن فعولن)						
۱۷	در کدام یک از تقطیع‌های زیر، به صورتی که بین دو کمانک آمده، حذف همزه صورت گرفته است؟ الف) مهرانگیز: (U- - -) ب) سرانگشت: (U- - -)						
	زیبایی‌شناسی (۶نمره)						
۱۸	با توجه به بیت زیر لف و نشرها و نوع آن را در جدول بنویسید. دل و کشورت جمع و معمور باد ز ملک پراکندگی دور باد						
	<table border="1"> <tr> <td>لفها</td> <td>نشرها</td> <td>نوع آن</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	لفها	نشرها	نوع آن			
لفها	نشرها	نوع آن					
۱۹	آرایه‌های " تضمین - تلمیح - تناقض - تناسب " را در هریک از ابیات زیر مشخص کنید. (در هر بیت یک مورد) (۱) حرفی است این که خضر به آب بقا رسید/ زین چرخ دل سیه دم آبی ندید کس..... (۲) از اسب پیاده شو، بر نطع زمین رخ نه/ زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان..... (۳) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم/ کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی..... (۴) فلک در خاک می‌گلتید از شرم سرافرازی/ اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را.....						
	ادامه سوالات در صفحه سوم						

۵/۵	<p>۲۰ در همه ابیات، آرایه‌های مراعات نظیر و تلمیح هر دو، وجود دارند، به جز.....</p> <p>(۱) چون زلیخا مشربان ما را تلاش قرب نیست دیدۀ یعقوب ما را بوی پیراهن بس است</p> <p>(۲) غنچه چون عیسی به گفتار آمده است از مهد شاخ گل چو مریم مهر خاموشی به لب بنهاده است</p> <p>(۳) چه حلاج‌ها در بیابان عشق سخن از غم عشق آورده‌اند</p> <p>(۴) جسمی دارم چو جان مجنون همه درد جانی دارم چو زلف لیلی همه تاب</p>	۲۰												
۵/۵	<p>۲۱ آرایه مشترک دو مصراع زیر را بنویسد.</p> <p>الف) در نیابد حال پخته هیچ خام</p> <p>ب) گفتم به غم بنشین یا از سر جان برخیز</p>	۲۱												
۱	<p>۲۲ در هریک از بیت‌های گروه "الف" کدام آرایه گروه "ب" به کار رفته است؟ (در قسمت "ب" یک مورد اضافه است)</p> <table border="1" data-bbox="170 688 1446 1121"> <thead> <tr> <th data-bbox="170 688 488 766">ب</th> <th data-bbox="488 688 1446 766">الف</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="170 766 488 835">۱- لف و نشر.....</td> <td data-bbox="488 766 1446 835">الف) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب/ وز مهر و کین تو دو نمونه است شهاد و سم</td> </tr> <tr> <td data-bbox="170 835 488 905">۲- تضاد.....</td> <td data-bbox="488 835 1446 905">ب) عجب مدار که در عین درد خاموشم/ که درد یار پری چهره عین درمانست</td> </tr> <tr> <td data-bbox="170 905 488 974">۳- تناقض.....</td> <td data-bbox="488 905 1446 974">پ) جانم ملول گشت ز فرعون و ظلم او/ آن نور روی موسی عمرانم آرزوست</td> </tr> <tr> <td data-bbox="170 974 488 1043">۴- تلمیح.....</td> <td data-bbox="488 974 1446 1043">ت) اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را/ روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع</td> </tr> <tr> <td data-bbox="170 1043 488 1121">۵- تضمین.....</td> <td data-bbox="488 1043 1446 1121"></td> </tr> </tbody> </table>	ب	الف	۱- لف و نشر.....	الف) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب/ وز مهر و کین تو دو نمونه است شهاد و سم	۲- تضاد.....	ب) عجب مدار که در عین درد خاموشم/ که درد یار پری چهره عین درمانست	۳- تناقض.....	پ) جانم ملول گشت ز فرعون و ظلم او/ آن نور روی موسی عمرانم آرزوست	۴- تلمیح.....	ت) اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را/ روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع	۵- تضمین.....		۲۲
ب	الف													
۱- لف و نشر.....	الف) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب/ وز مهر و کین تو دو نمونه است شهاد و سم													
۲- تضاد.....	ب) عجب مدار که در عین درد خاموشم/ که درد یار پری چهره عین درمانست													
۳- تناقض.....	پ) جانم ملول گشت ز فرعون و ظلم او/ آن نور روی موسی عمرانم آرزوست													
۴- تلمیح.....	ت) اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را/ روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع													
۵- تضمین.....														
۵/۵	<p>۲۳ در همه موارد زیر آرایه "تضمین" وجود دارد، به جز:.....</p> <p>(۱) حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی/ من از آن روز که در بند توام آزادم</p> <p>(۲) شده انتظارم از حد چه شود ز در آیی/ ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی</p> <p>(۳) مکن گریه بر گور مقتول دوست/ قل الحمد لله که مقبول اوست</p> <p>(۴) بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می‌زندگی خواهی/ که ادريس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما</p>	۲۳												
۵/۵	<p>۲۴ توضیحات آمده مربوط به چه مفهومی است؟ پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>الف) گنجاندن یک مفهوم بلند در سخنی کوتاه است که معنای بسیار را در کمترین واژه‌ها جای می‌دهد.....</p> <p>ب) به مجموعه آرایه‌هایی گفته می‌شود که بر زیبایی لفظی و معنایی سخن می‌افزاید.....</p>	۲۴												
۵/۵	<p>۲۵ در بیت زیر شاعر برای ایجاد آرایه تلمیح به کدام داستان اشاره کرده است؟</p> <p>این مه که چون منیژه لب چاه می‌نشست/ گریان به تازیانه افراسیاب رفت</p> <p>ادامه سوالات در صفحه چهارم</p>	۲۵												

ردیف	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴نمره)	بارم
۲۶	<p>با توجه به متن زیر از "منشآت" قائم مقام به سؤالات پاسخ دهید:</p> <p>"مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودات حضوری گسسته و شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه ازین جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبهٔ مراودات را در بسته"</p> <p>الف) با توجه به مسجع بودن نثر قائم مقام، یک سجع در متن مشخص کنید.</p> <p>ب) یک آرایهٔ ادبی پرتکرار آمده در متن بالا را با ذکر نمونه‌ای از متن بنویسید.</p>	.۵ .۵
۲۷	<p>با توجه به متن زیر از کتاب "چرند و پرند" دهخدا:</p> <p>"حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته. تا یک فراش قرمز پوش می‌بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد."</p> <p>الف) دو ویژگی زبانی دورهٔ بیداری را بنویسید.</p> <p>ب) یک کنایه و معنی آن را با توجه به متن بنویسید.</p>	.۵ .۵
۲۸	<p>با توجه به شعر "ملک‌الشعرا بهار" به موارد خواسته‌شده پاسخ دهید:</p> <p>از ملک ادب حکم‌گزاران همه رفتند شو بار سفر بند که یاران همه رفتند</p> <p>آن گرد شتابنده که در دامن صحراست گوید چه نشینی که سواران همه رفتند</p> <p>داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو کز باغ جهان لاله‌عذاران همه رفتند</p> <p>یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند</p> <p>الف) دو ویژگی ادبی بنویسید. (دقیق مشخص کنید)</p> <p>ب) یک ویژگی فکری ابیات بالا را ذکر کنید.</p>	۱ .۵
۲۹	<p>مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید.</p> <p>شکر ایزد که به اقبال کله‌گوشهٔ گل نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد</p>	.۵

باسمه تعالی

پایه : دوازدهم دوره دوم متوسطه

آموزش و پرورش منطقه ۱۶

تاریخ آزمون : ۱۴۰۲/۱۰/۲۵

دارالشهیدای دانش آموزی شهر تهران

در این کادر چیزی ننویسید

علوم و فنون ادبی ۳ - رشته علوم انسانی

شماره داوطلب :

نام و نام خانوادگی :

حوزه آزمون :

مدت آزمون : ۹۰ دقیقه

در این کادر چیزی ننویسید

توجه : پاسخ سوالات را در محل های تعیین شده و در مقابل شماره ها بنویسید.

ردیف	صفحه ۱	بارم
۱	تاریخ ادبیات (۲نمره) (الف) (ب)	۰/۵
۲	(الف) (ب)	۰/۵
۳	(الف) (ب)	۰/۵
۴		۰/۲۵
۵		۰/۲۵
	سبک شناسی (۲نمره)	
۶	(الف) (ب)	۰/۵
۷	(الف) (ب)	۰/۵
۸		۰/۵
۹		۰/۲۵
۱۰		۰/۲۵
	موسیقی شعر (۶نمره)	
۱۱	همسان: ناهمسان:	۱
۱۲		۰/۲۵

ردیف	صفحه ۲	بارم
۱۳		۱
۱۴	پایه‌های آوایی نشانه‌های هجایی وزن	۲
۱۵		.۵
۱۶		.۷۵
۱۷		.۵
	زیبایی‌شناسی (۶نمره)	
۱۸	لفها نشرها نوع آن	۱/۵
۱۹	(۱) (۲) (۳) (۴)	۱
۲۰		.۵
۲۱		.۵
۲۲	۱-لف و نشر..... ۲-تضاد..... ۳-تناقض..... ۴-تلمیح..... ۵-تضمین.....	۱

ردیف	صفحه ۳	بارم
۲۳		.۵
۲۴	(الف) (ب)	.۵
۲۵		.۵
ردیف	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴نمره)	بارم
۲۶	(الف)	.۵
	(ب)	.۵
۲۷	(الف)	.۵
	(ب)	.۵
۲۸	(الف)	۱
	(ب)	.۵
۲۹		.۵
	نمره به عدد :	
	نمره به حروف :	

باسمه تعالی

نام درس : علوم و فنون ادبی ۳

مدیریت آموزش و پرورش منطقه ۱۶ تهران

پایه دوازدهم رشته: علوم انسانی

دارالشهدای دانش آموزی شهر تهران

محل مهر آموزشگاه

نوبت اول - دی ماه ۱۴۰۲

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۲۵

ساعت: ۸ صبح

بارم	کلید تصحیح	
۰/۵	تاریخ ادبیات (۲نمره) (ب) نادرست	۱
۰/۵	(الف) محمدباقر میرزا خسروی (ب) صبای کاشانی	۲
۰/۵	(الف) میرزا آقا تبریزی (ب) میرزا حبیب اصفهانی	۳
۰/۲۵	عارف قزوینی	۴
۰/۲۵	الف	۵
	سبک‌شناسی (۲نمره)	
۰/۵	(الف) آزادی (ب) توجه به مردم	۶
۰/۵	(الف) سطح ادبی (ب) سطح فکری	۷
۰/۵	۱) اغلب شاعران صرفاً به محتوا گرایش داشتند ۲) شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند به شتاب شعر بسرایند	۸
۰/۲۵	شاعران گروه مردمی (کوچه و بازاری)	۹
۰/۲۵	تنفر از خرافات	۱۰
	موسیقی شعر (۶نمره)	
۱	همسان: مستفعلٌ مستفعلٌ مستفعلٌ مستف(فع لن) ناهمسان: مفعولٌ مفاعیلٌ مفاعیلٌ فَعولن	۱۱
۰/۲۵	خیال	۱۲

صفحه دوم

۱	هجای دوم و سوم در مصراع اول تغییر کمیت مصوت‌ها . هجای دوم تبدیل مصوت بلند به کوتاه است و هجای سوم تبدیل مصوت کوتاه به بلند در حالت کسره اضافه	۱۳																																																			
۲	<table border="1"> <tr> <td>بی</td> <td>یا</td> <td>ب</td> <td>ج</td> <td>گن</td> <td>ک</td> <td>کن</td> <td>م</td> <td>یی</td> <td>دا</td> <td>گ</td> <td>ترک</td> <td rowspan="2">پایه‌های آوایی</td> </tr> <tr> <td>ید</td> <td>را</td> <td>ذ</td> <td>گ</td> <td>در</td> <td>ک</td> <td>ری</td> <td>ر</td> <td>ره</td> <td>ر</td> <td>ظ</td> <td>ازن</td> </tr> <tr> <td colspan="12">--uu-u-u- -uu-</td> <td>نشانه‌های هجایی</td> </tr> <tr> <td colspan="12">مفتعلن فاعلات مفتعلن فع</td> <td>وزن</td> </tr> </table>	بی	یا	ب	ج	گن	ک	کن	م	یی	دا	گ	ترک	پایه‌های آوایی	ید	را	ذ	گ	در	ک	ری	ر	ره	ر	ظ	ازن	--uu-u-u- -uu-												نشانه‌های هجایی	مفتعلن فاعلات مفتعلن فع												وزن	۱۴
بی	یا	ب	ج	گن	ک	کن	م	یی	دا	گ	ترک	پایه‌های آوایی																																									
ید	را	ذ	گ	در	ک	ری	ر	ره	ر	ظ	ازن																																										
--uu-u-u- -uu-												نشانه‌های هجایی																																									
مفتعلن فاعلات مفتعلن فع												وزن																																									
.۵		۲	۱۵																																																		
.۷۵		۴	۱۶																																																		
.۵		الف	۱۷																																																		
زیبایی‌شناسی (۶نمره)																																																					
۱/۵	<table border="1"> <tr> <td>نوع آن</td> <td>نشرها</td> <td>لفها</td> </tr> <tr> <td>مرتب</td> <td>جمع و معمور</td> <td>دل و کشور</td> </tr> </table>	نوع آن	نشرها	لفها	مرتب	جمع و معمور	دل و کشور	۱۸																																													
نوع آن	نشرها	لفها																																																			
مرتب	جمع و معمور	دل و کشور																																																			
۱		۱) تلمیح ۲) تناسب ۳) تضمین ۴) تناقض	۱۹																																																		
.۵		۳	۲۰																																																		
.۵		تضاد	۲۱																																																		
۱		۱-لف و نشر.....الف ۲-تضاد.....ت ۳-تناقض.....ب ۴-تلمیح.....پ ۵-تضمین.....ندارد	۲۲																																																		

صفحة سوم		
.۵	۴	۲۳
.۵	الف) تلمیح ب) بدیع	۲۴
.۵	داستان بیژن و منیژه	۲۵
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴نمره)		
.۵	الف) گسسته / شکسته (هر مثال صحیح دیگری)	۲۶
.۵	ب) تشبیه: طایر مکاتبات، سنگ تفرقه (هر مثال صحیح دیگری)	
.۵	الف) نثر ساده و قابل فهم. واژه‌های عربی نا آشنا کمتر دیده می شود (هر ویژگی صحیح دیگری)	۲۷
.۵	ب) دست و پایش را گم کرده: هول و مضطرب شدن	
۱	الف) قالب شعر غزل. ردیف و قافیه و وزن عروضی دارد	۲۸
.۵	ب) حسرت و اندوه شاعر. دلگیری از وقایع سیاسی و اجتماعی (هر مضمون صحیح دیگر)	
.۵	سپری شدن ایام غم و فرارسیدن ایام شادکامی	۲۹